

Economische prognose IMF voor het GOS

Jan Limbeek

Twee keer per jaar, in april en september of oktober, publiceert het IMF zijn *World Economic Outlook*, waarin het zijn economische verwachtingen voor de wereld schetst. Voor de hier besproken elf lidstaten van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) plus Georgië en Mongolië, tezamen de 'GOS-regio', verwacht het IMF in de huidige prognose van april 2013 een lagere economische groei voor 2013 dan waar het Fonds in de [vorige prognose](#) van oktober 2012 van uitging. Desondanks valt de groei in zes landen juist hoger uit: Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Tadzjikistan, Turkmenistan en Oezbekistan. Maar dit zijn allemaal kleine economieën; de lagere groei in Rusland, Wit-Rusland, Kazachstan en Oekraïne tikt veel zwaarder aan.

In eerder recessies (1975, 1982, 1991) was het herstel in de ontwikkelde landen het sterkst. Nu wordt het herstel gedragen door opkomende landen zoals China, maar ook door de GOS-regio. Naar verwachting zal het verschil in groeitempo de komende jaren blijven.

Toch groeit de GOS-regio minder hard. Maar ook de voorspelde groei van de wereldeconomie valt iets lager uit dan eerder was voorzien: 3,3 procent in 2013 (was 3,6 procent). Wel is de vertraging in de GOS-regio ten opzichte van oktober 2012 groter: 3,4 procent (was 4,0 procent). Aan de andere kant is de zekerheid dat deze prognose niet lager uitvalt groter geworden. De neerwaartse risico's schatte het IMF in oktober 2012 hoger in.

Dit zegt althans het IMF. Op wereldschaal kan dit best zo zijn, maar de neerwaartse risico's voor de GOS-regio lijken een stuk groter. De prognose van het Fonds voor de economische groei in de grootste economie van het GOS – Rusland – is namelijk rijkelijk optimistisch. Weliswaar heeft het Fonds de prognose iets neerwaarts bijgesteld ten opzichte van oktober 2012, van 3,8 naar 3,4 procent groei, een verdere verlaging van de groei voor 2013 lijkt heel waarschijnlijk. In de eerste twee maanden van 2013 groeide de economie slechts met 0,9 procent. Een lagere groei in Rusland betekent vrijwel zeker een lagere groei in de GOS-regio.

Als de mondiale economische groei tegenvalt, zal de groei in de GOS-regio ook lager worden. Landen met een grote externe financiële behoefte, zoals Oekraïne, zullen extra negatieve invloed ondervinden van een wereldwijde groeivertraging. De acht netto energie-importeurs van de regio ondervinden in het algemeen de grootste negatieve invloed van een wereldwijde groeivertraging. De energieprijzen zullen dan weliswaar dalen (tenzij geopolitieke spanningen die tegengaan), waardoor die landen minder geld kwijt zijn aan energie-import. Maar wat voor de netto grondstoffenimporteurs niet goed is, is de reden voor lagere prijzen: lagere economische activiteit in de rest van de wereld. De vraag naar hun exportproducten en de buitenlandse investeringen nemen af. Bovendien zullen lagere inkomsten voor de grootste energie-exporteurs van het GOS – Rusland en Kazachstan – leiden tot lagere vraag, investeringsactiviteit en werkgelegenheid vanuit die landen. Werknemers uit de armere GOS-landen die werken in de rijkere GOS-landen zullen minder geld kunnen overmaken naar hun thuisland. Met name Armenië, Kirgizstan en Tadzjikistan zijn sterk afhankelijk van dergelijke overboekingen

GOS-regio: economische groei (%), consumentenprijzen (% jaargemiddelde), saldi lopende rekening (% bbp) en werkloosheid (% beroepsbevolking), 2012-14

	BBP			Inflatie			Lopende rekening			Werkloosheid		
		Prognose			Prognose			Prognose			Prognose	
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
GOS	3.4	3.4	4.0	6.5	6.8	6.5	3.2	1.9	0.9
Netto energie exporteurs	3.8	3.8	4.2	5.2	6.9	6.4	4.5	2.9	1.9
Rusland	3.4	3.4	3.8	5.1	6.9	6.2	4.0	2.5	1.6	6.0	5.5	5.5
Kazachstan	5.0	5.5	5.6	5.1	7.2	6.4	4.6	4.0	2.2	5.4	5.3	5.3
Oezbekistan	8.0	7.0	6.5	12.1	10.9	11.0	2.7	3.5	4.2	0.2	0.2	0.2
Azerbeidzjan	2.2	4.1	5.8	1.1	3.4	6.7	20.3	10.6	6.0	6.0	6.0	6.0
Turkmenistan	11.0	7.7	7.9	4.9	5.6	5.5	1.7	2.5	2.8
Netto energie importeurs	1.2	1.5	3.2	13.5	6.0	7.5	-7.3	-7.3	-7.2
Oekraïne	0.2	0.0	2.8	0.6	0.5	4.7	-8.2	-7.9	-7.8	8.0	8.2	7.9
Wit-Rusland	1.5	2.1	2.6	59.2	20.5	15.5	-2.9	-5.2	-5.5	0.6	0.6	0.6
Georgië	6.5	6.0	6.0	-0.9	1.0	4.6	-12.0	-10.0	-8.4	14.6	14.0	13.3
Armenië	7.2	4.3	4.1	2.5	4.2	4.0	-10.6	-9.6	-8.2	19.0	18.5	18.0
Tadzjikistan	7.5	7.0	6.0	5.8	7.7	7.0	-1.9	-2.2	-2.4
Kirgizstan	-0.9	7.4	7.5	2.8	8.6	7.2	-12.7	-7.6	-6.1	7.7	7.6	7.6
Moldova	-0.8	4.0	4.0	4.7	4.6	5.0	-9.4	-10.0	-9.7	5.5	6.2	5.7
Overig: Mongolië	12,3	14,0	11,6	15,0	11,1	9,3	-31,3	-26,3	-21,2	6,8	6,1	5,4

Bron: *World Economic Outlook*, april 2013

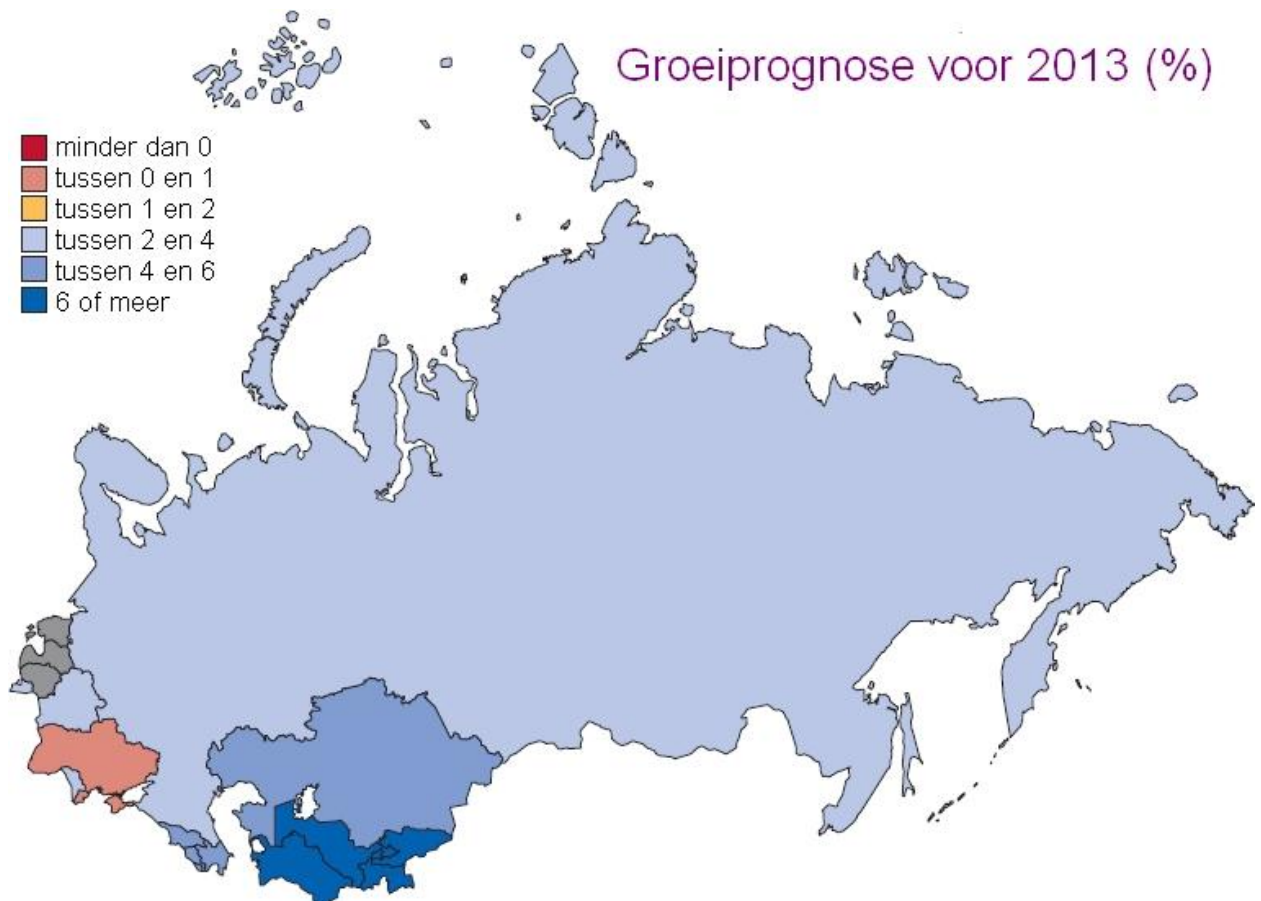
In vijf landen is het groeiverschil voor de periode 2012-2015 ten opzichte van de prognose van oktober 2012 groot: in Armenië en Azerbeidzjan is er veel extra groei, in Wit-Rusland, Oekraïne en Moldova is er veel extra krimp. In de overige acht landen is het verschil in groeiprognoses voor de hele periode 2012-2015 niet zo groot. Aangezien Rusland ook een lagere groeiprognose kent, zien we dat in alle vier Europese GOS-landen de groei lager zal zijn dan eerder werd verwacht. Voor alle landen van Centraal-Azië en de Kaukasus (inclusief Mongolië) is de groei voor de hele periode opwaarts bijgesteld, behalve voor Kazachstan.

Van alle dertien hier besproken landen doet Oekraïne het in 2013 het slechtst: groei is geheel afwezig. In oktober 2012 dacht het IMF nog dat de Oekraïense economie in 2012 met 3,5 procent zou groeien. Het jaar daarop, in 2013, zal de groei 0,2 procent bedragen, terwijl het Fonds in oktober nog een groei van 3 procent verwachtte. Pas in 2014 zal de Oekraïense economie weer echt groeien, met 2,8 procent. Maar ook dit is trager dan de 3,5 procent groei die het IMF in oktober 2012 voorspelde voor 2014.

Na Oekraïne presteert Wit-Rusland het slechtst, zowel in reductie van de groeiprognoses als in de lage prognoses zelf. Het bleek dat de groei in 2012 slechts 1,5 procent was in plaats van de in oktober 2012 voorspelde 4,3 procent. Voor de drie daarop volgende jaren verwacht het IMF nu elk jaar 1,2 procentpunt lagere groei. De opwaartse bijstelling voor 2012 en 2013 in de vorige prognose van oktober 2012 is geheel onterecht gebleken.

Voor Moldova geldt eenzelfde verhaal. In 2012 kromp de economie met 0,8 procent in plaats van de in oktober 2012 voorspelde groei van drie procent. Aldus zat het IMF er voor 2012 bijna vier procentpunt naast met zijn prognose. Voor 2013 en 2014 is de groeireductie een procentpunt per jaar. Toch is de verwachte groei voor 2013 en 2014 met 4,0 procent niet laag.

Het enige andere land waar de economie in 2012 kromp is Kirgizstan (Kirgizië), met 0,9 procent. In oktober 2012 voorspelde het IMF nog een groei van een procent voor 2012 en de prognose van april 2012 ging uit van een groei van vijf procent voor 2012. De groeivertragingen van 2012 hangen samen met problemen met de goudproductie. Ook in 2013 verwacht het IMF 1,1 procentpunt lagere groei. Toch blijft er dan nog 7,4 procent groei over. In 2014 is de verwachte groei gelijk met 7,5 procent en in 2015 boekt Kirgizstan naar verwachting twee procentpunt extra groei: 5,3 procent in plaats van 3,3 procent.

Opm. Mongolië staat niet meer bij de GOS-regio omdat het land sinds 2013 door het IMF wordt geclassificeerd als een Aziatisch ontwikkelingsland (behorend tot de regio *developing Asia*). Anders zou Mongolië diepblauw kleuren, want de voorspelde economische groei bedraagt 14%.
Bron: *World Economic Outlook*, april 2013.

De bovenstaande figuur geeft de groeiverwachting voor 2013. Maar ook in latere jaren blijft de kleurverdeling grofweg hetzelfde. Vanaf 2015 worden Kazachstan en Moldova een tint blauwer en wordt Kirgizstan een stapje lichter. Oekraïne gaat vanaf 2014 twee stapjes vooruit.

In Mongolië werd de economische groei in 2012, 2013 en 2014 neerwaarts bijgesteld, vooral in 2013 (-1,7 procentpunt). Maar in 2015 verwacht het IMF bijna drie procent extra groei. Dus ondanks drie jaren van lagere groei dan de prognose van oktober 2012 aangaf, maakt de verwachte extra groei van 2015 deze dalingen meer dan goed. Dit geldt echter niet meer als de extra groeireductie van 2016 met 3,3 procentpunt wordt meegerekend. Maar dit ligt wel erg ver in de toekomst, temeer daar alle eerdere prognoses grote groeiverschuivingen voor Mongolië lieten zien. Al met al blijft de verwachte groei in Mongolië in alle jaren het hoogst van de dertien landen van de GOS-regio. Na Mongolië scoort Turkmenistan het beste, met een jaarlijkse groei van acht procent in 2013-2016.

Opvallend is dat Mongolië in de huidige prognose nog in 2018 een tekort op de lopende rekening houdt van zeven procent van het bbp. In de vorige prognose van oktober was dit in 2014 al nagenoeg verdwenen: het tekort zou uitkomen op 0,7 procent van het bbp. Na 2014 zou het overschot elk jaar zou toenemen. In de huidige prognose komt het tekort op de lopende rekening pas vanaf 2016 in de enkele cijfers.

Uitgedrukt in ppp (koopkrachtpariteit, dat wil zeggen: de werkelijke koopkracht na compensatie voor prijsverschillen) is het inkomen per hoofd van de bevolking in elk land hoger dan het lijkt wanneer het inkomen simpelweg in dollars wordt omgerekend. Dit geldt met name voor de (grondstof)arme landen. Inwoners van armere landen zijn in werkelijkheid veel rijker (of minder arm) dan het lijkt wanneer hun inkomen wordt omgerekend in dollars. De prognose van oktober 2012 vermeldde de verwachting dat in twee landen vanaf 2016 en 2017 het inkomen omgerekend in dollars hoger zou zijn dan omgerekend in de nationale valuta: in Turkmenistan en Mongolië. In deze landen zou men dus vanaf dat moment met een dollar meer kunnen kopen dan met de eigen munt. In de huidige prognose geldt dit alleen nog voor Turkmenistan, vanaf 2017 is het dollarinkomen volgens de prognose daar ruim 500 dollar hoger dan het ppp-inkomen. In alle overige landen vergroot de kloof tussen het dollar en ppp-inkomen zich wederom. In Mongolië zal de werkelijke koopkracht (in ppp) in 2015 bijna 2.200 dollar lager zijn dan het dollar-inkomen. In de prognose van oktober 2012 was dit verschil nog 900 dollar.

In gelijkblijvende omstandigheden stijgt het inkomen van de bevolking zowel in dollars als in ppp als de economie groeit. En andersom. Alleen blijven de omstandigheden zelden gelijk. Als de wisselkoers van een land verandert, dan verandert het inkomen in dollars ook. Het inkomen in ppp (de feitelijke koopkracht) geeft een beter beeld van de economische groei. Maar ook dit beeld kan hiervan afwijken, bijvoorbeeld als de rekenmethode, het binnenlandse prijspeil of de omvang van de bevolking verandert. Rusland en Kirgizstan (tot 2014) groeien trager dan in de prognose van oktober 2012 werd verwacht, maar het ppp-inkomen neemt er juist extra toe.

Het verschil tussen economische groei en het inkomen van de bevolking omgerekend in dollars is veel groter. Zo groeit de economie van Wit-Rusland langzamer dan de vorige prognose van oktober 2012 verwachtte, maar het inkomen omgerekend in dollars is elk jaar opwaarts bijgesteld. In 2013 zal het dollar-inkomen van de gemiddelde Wit-Rus 1.500 dollar hoger zijn dan het niveau waar het IMF eerder nog vanuit ging. Voor Armenië, Turkmenistan en Oezbekistan geldt het omgekeerde: de komende jaren gaat hun extra groei gepaard met lagere dollarinkomsten.

Opmerkelijk is dat er in Wit-Rusland (voor een relatief welvarend land) een heel groot verschil is tussen het inkomen uitgedrukt in dollars en in ppp: de feitelijke koopkracht van de gemiddelde Wit-Rus is ruim 2,5 keer hoger dan zijn inkomen omgerekend in dollars. In ppp is de gemiddelde Wit-Rus, ondanks de financiële crisis in dat land, nog steeds de een na rijkste inwoner van de GOS-regio. Feitelijk is hij nog rijker, want nergens in de regio wordt het inkomen meer egalitair verdeeld dan in Wit-Rusland.

Voor de duidelijkheid, de inwoners van de GOS-regio worden elk jaar, zowel in dollars als in ppp, aanmerkelijk rijker. Alleen in Armenië zal het inkomen omgerekend in dollars volgens de prognose nog steeds bijna 400 dollar lager zijn in 2016 dan in 2008. In Azerbeidzjan, Georgië, Kazachstan, Moldavië, Mongolië en Tadzjikistan volgt het inkomen grofweg de economische ontwikkeling. In de overige landen wijkt de groei af in vergelijking met de prognose van oktober 2012

Voor Tadzjikistan heeft het IMF de groei voor 2012 en 2013 opwaarts bijgesteld met respectievelijk 0,5 en 1,0 procentpunt. In lijn daarmee wordt ook het dollarinkomen elk jaar hoger bijgesteld, tot 120 dollar in 2015. Naar verhouding is dit een grote toename omdat Tadzjikistan het armste lid is van het GOS. Het dollarinkomen van de gemiddelde Tadzjiek komt pas in 2014 boven de 1000 dollar uit . In 2007 verdiende hij nog de helft hiervan.

IMF-prognose voor het GOS, Georgië en Mongolië, 2007-2016 (april 2013)

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Armenië	groei bbp (%)	13,7	6,9	-14,2	2,2	4,7	7,2	4,3	4,1	4,3	4,3
	bbp per capita (\$)	2.853	3.606	2.647	2.807	3.042	2.991	3.037	2.996	3.054	3.216
	bbp per capita (ppp)*	5.324	5.807	4.979	5.105	5.405	5.838	6.128	6.442	6.786	7.154
Azerbeidzjan	groei bbp (%)	25,0	10,8	9,3	5,0	0,1	2,2	4,1	5,8	4,8	3,5
	bbp per capita (\$)	3.818	5.282	4.978	5.881	7.114	7.450	8.297	9.452	10.545	11.504
	bbp per capita (ppp)*	7.909	8.841	9.619	10.117	10.213	10.478	11.004	11.784	12.493	13.089
Georgië[#]	groei bbp (%)	12,3	2,3	-3,8	6,3	7,2	6,5	6,0	6,0	6,0	6,0
	bbp per capita (\$)	2.315	2.920	2.455	2.623	3.230	3.543	3.763	3.946	4.189	4.561
	bbp per capita (ppp)*	4.677	4.906	4.758	5.064	5.502	5.930	6.356	6.854	7.411	8.041
Wit-Rusland	groei bbp (%)	8,6	10,2	0,2	7,7	5,5	1,5	2,1	2,6	2,9	3,1
	bbp per capita (\$)	4.672	6.386	5.180	5.824	6.332	6.739	7.807	8.493	8.834	9.234
	bbp per capita (ppp)*	10.938	12.555	12.704	13.898	15.056	15.634	16.308	17.158	18.108	19.150
Moldavië	groei bbp (%)	3,0	7,8	-6,0	7,1	6,8	-0,8	4,0	4,0	5,0	5,0
	bbp per capita (\$)	1.229	1.695	1.524	1.631	1.971	2.037	2.218	2.390	2.596	2.821
	bbp per capita (ppp)*	2.719	3.003	2.851	3.098	3.382	3.415	3.613	3.836	4.113	4.412
Rusland	groei bbp (%)	8,5	5,2	-7,8	4,5	4,3	3,4	3,4	3,8	3,7	3,6
	bbp per capita (\$)	9.102	11.631	8.568	10.674	13.335	14.247	15.650	16.847	18.113	19.533
	bbp per capita (ppp)*	14.816	15.939	14.834	15.687	16.768	17.709	18.671	19.829	21.050	22.345
Oekraïne	groei bbp (%)	7,6	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,2	0,0	2,8	3,5	3,5
	bbp per capita (\$)	3.071	3.899	2.550	2.980	3.584	3.877	4.015	4.343	4.725	5.155
	bbp per capita (ppp)*	6.948	7.309	6.313	6.686	7.210	7.374	7.533	7.937	8.423	8.944
Kirgizstan	groei bbp (%)	8,5	7,6	2,9	-0,5	6,0	-0,9	7,4	7,5	5,3	5,0
	bbp per capita (\$)	720	959	864	875	1.120	1.158	1.282	1.411	1.514	1.609
	bbp per capita (ppp)*	1.997	2.172	2.225	2.220	2.379	2.376	2.568	2.786	2.965	3.145
Tadzjikistan	groei bbp (%)	7,8	7,9	3,9	6,5	7,4	7,5	7,0	6,0	6,0	6,0
	bbp per capita (\$)	514	696	661	741	836	953	1.052	1.116	1.191	1.278
	bbp per capita (ppp)*	1.643	1.773	1.820	1.942	2.079	2.229	2.374	2.514	2.662	2.821

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Turkmenistan	groei bbp (%)	11,1	14,7	6,1	9,2	14,7	11,0	7,7	7,9	7,5	8,0
	bbp per capita (\$)	5.006	4.084	3.776	4.072	5.078	5.999	7.051	8.230	9.517	11.302
	bbp per capita (ppp)*	5.137	5.931	6.250	6.804	7.842	8.718	9.394	10.178	10.984	11.917
Kazachstan	groei bbp (%)	8,9	3,2	1,2	7,3	7,5	5,0	5,5	5,7	6,2	6,1
	bbp per capita (\$)	6.699	8.684	7.309	9.232	11.195	11.773	12.708	13.611	14.856	16.165
	bbp per capita (ppp)*	10.959	11.431	11.515	12.313	13.253	13.893	14.750	15.736	16.880	18.101
Oezbekistan	groei bbp (%)	9,5	9,0	8,1	8,5	8,3	8,0	7,0	6,5	6,0	6,0
	bbp per capita (\$)	821	1.038	1.195	1.367	1.559	1.737	1.895	2.030	2.176	2.331
	bbp per capita (ppp)*	2.373	2.607	2.797	3.021	3.273	3.555	3.821	4.101	4.382	4.685
Mongolië[#]	groei bbp (%)	10,2	8,9	-1,3	6,4	17,5	12,3	14,0	11,6	7,6	9,5
	bbp per capita (\$)	1.620	2.108	1.688	2.267	3.126	3.326	4.213	4.796	5.276	5.927
	bbp per capita (ppp)*	3.544	3.880	3.792	4.020	4.770	5.372	6.134	6.879	7.438	8.192

Opm. De gemarkeerde cijfers zijn schattingen.

* ppp is de Engelse afkorting van koopkrachtpariteit. De ppp wordt hier weergegeven in internationale dollars en is even hoog als de koopkracht van de dollar in de Verenigde Staten.

Georgië heeft in augustus 2009 officieel het Gemenebest van Onafhankelijke Staten verlaten en Mongolië is nooit lid geweest. Georgië wordt door het IMF tot de GOS-landen gerekend vanwege de geografische ligging en overeenkomst in economische structuur. Voor Mongolië gold tot en met de prognose van oktober 2012 hetzelfde, maar sinds 2013 wordt het land door het IMF geclassificeerd als een Aziatisch ontwikkelingsland (behorend tot de regio *developing Asia*).

Bron: Internationaal Monetair Fonds, *World Economic Outlook Database*, 16 april 2013

[Terug naar 'Achtergrond'](#)